

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **İçişleri Bakanı Süleyman SOYLU** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ıncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Gülüstan KILIÇ KOÇYİĞİT

Muş Milletvekili

İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü tarafından işletilen Geri Gönderme Merkezleri, Türkiye'de kalış hakkı bulunmayan ve ülkesine geri gönderilecek yabancılar haklarında idari gözetim kararı verilen ve sınır dışı edilene kadar tutuldukları yerlerdir. Göç İdaresi Genel Müdürlüğü'nün internet sitesinde yer alan verilere göre, 20 bin kapasiteli toplam 28 Geri Gönderme Merkezi artı Yozgat'ta 100 kişilik bir Kabul ve Barınma Merkezi olduğu belirtilmiştir. Mülteci hakları üzerine çalışma yürüten STK'lar, avukatlar uzun zamandır bu merkezlerin sağlık koşullarından yoksun olduğu, burada tutulan binlerce mülteci ve göçmenin temiz suya ve gıdaya erişimlerinin olmadığını, eğitim, sağlık, güvenlik gibi en temel insan haklarından yararlanamadıklarını, şiddet, darp, tehdit gibi kötü muameleyle maruz kaldıklarını ifade etmektedirler.

Türkiye'de Korona Virüs salgınında önce de Geri Gönderme Merkezlerinde bulaşıcı hastalıkların ortaya çıktığı yönünden haberler sıkça basına yansımaktaydı. Örneğin; geçtiğimiz 2019 yılında Iğdır Geri Gönderme Merkezinde kalan 800 mülteci ve göçmenin yarısının sağlıksız koşullardan, yetersiz beslenmeden kaynaklı tüberküloza yakalandıkları yönünde haberler çıkmıştı ve bu haberler üzerine Iğdır Valiliği salgın olduğunu doğrulamıştı. Geri Gönderme Merkezleri Korona Virüs salgınından önce çeşitli bulaşıcı hastalıklarla gündeme gelirken, pandemi olan Covit-19 salgının buralarda hızla yayılması ve kitlesel can kayıplarının yaşanması oldukça yüksek bir ihtimaldir.

Türkiye’de ilk korona virüs vaka sayısının tespit edildiği 11 Mart’tan önce 27. 02.2020 tarihinde Türkiye “Avrupa sınırında mültecilerin geçişini durdurmayacak” açıklaması yapmıştı. Bu açıklama sonrası binlerce mülteci ve göçmen otobüslere bindirilip Yunanistan sınır kapısına bırakılmıştı. Sınırı geçmek için Edirne sınırında ve Meriç nehri kıyılarında bir ay boyunca bekleyen mülteci ve göçmenlerin yaşadıkları insanlık dramının ardından salgının yayılmasıyla birlikte bu kez de hastalık tehdidiyle karşı karşıya kalmışlardır. Avrupa’ya gitme umuduyla Pazarkule Sınır Kapısı’nda bekletilen mülteci ve göçmenler salgın nedeniyle oradan alınıp Geri Gönderme Merkezlerine yerleştirilmiştir. İçişleri Bakanlığı’nın açıklamasına göre, 5 bin 800 kişinin sınır bölgesinden alınarak 9 ilin Geri Gönderme Merkezlerine yerleştirildiğini duyurmuştur. Bu merkezlerde hali hazırda geri gönderilmek üzere tutulan yüzlerce mülteci ve göçmen varken, sınırda alınanlarla birlikte bu sayı on binleri bulmuştur.

Şuanda Geri Gönderme Merkezlerinin kapasitelerinin üzerinde doluluk oranına sahip olduğu, fiziksel mesafenin bu merkezlerde sağlamanın imkansız olduğu, hijyen ve temizlik açısından son derece kötü durumda oldukları, bu ortamlarda salgına yakalanma riskinin çok yüksek risk grubundaki hapisanelerden dahi çok olduğu, bu koşullar altında mülteci ve göçmenlerin sağlıklarının büyük bir tehdit altında olduğu yönüne raporlar ve haberler basına yansımaktadır.

Bu bağlamda;

1. Türkiye’deki Geri Gönderme ve Kabul ve Barınma Merkezleri kaç tanedir? Bu Merkezlerin kapasiteleri ve mevcut doluluk oranları nedir? Yapımı devam eden GGM’leri var mıdır? Varsa bunlar kaç tanedir?
2. Geri Gönderme Merkezlerinde şimdiye kadar tespit edilen bulaşıcı hastalıklar hangileridir? Bu hastalıkların ortaya çıkış nedenleri nelerdir? GFM’lerde şimdiye kadar kaç mülteci ve göçmen bu bulaşıcı hastalıklara yakalanmıştır? Tanı ve tedavileri ne şekilde yapılmaktadır?
3. Geri Gönderme, Kabul ve Barınma Merkezlerinde tutulan mülteci ve göçmelerin illerin dağılımında yaş, cinsiyet ve uyrukları nedir? Burada tutulup daha sonra ülkesine gönderilen mülteci ve göçmen sayısı kaçtır? Bunların yaş, cinsiyet ve uyruklarına göre dağılımı ne şekildedir?

4. Korona Virüs salgının Türkiye’de tespit edildiği 11 Mart’tan önce GSM’lerde toplam tutulan mülteci ve göçmen sayısı kaçtı? Salgın ihtimaline karşı bu merkezlerde alınan tedbirler var mıydı? Varsa nelerdir?
5. Korona Virüs salgının Türkiye’de tespit edilmesiyle birlikte GGM’lerin sayısında bir artış oldu mu? Olduysa sayısı ve illere dağılımı nasıldır?
6. Salgın nedeniyle Pazarkule Sınır Kapısı’ndan alınan mülteci ve göçmenlerin kaç Geri Gönderme Merkezlerine yerleştirilmiş kaç serbest bırakılmıştır? Bakanlığınızın açıkladığı 5.800 mülteci ve göçmen hangi illere gönderilmiştir?
7. Salgın nedeniyle sınır bölgesinden tahliye edilen mülteci ve göçmenlerin Covit- 19 hastası olup olmadığı yönünde tarama testleri yapılmış mıdır? Yapıldıysa test sonucu pozitif çıkan mülteci ve göçmen var mıdır? Varsa bunların sayısı kaçtır? Yaş, cinsiyet ve uyrukları nedir?
8. Covit- 19 testi pozitif çıkan mülteci ve göçmenler nerelerde tedavi edilmektedir? Salgından dolayı halen tedavi altında olan, yaşamını yitiren mülteci ve göçmen sayısı toplam kaçtır?
9. Korona Virüs salgının Türkiye’de tespit edilmesinden sonra Geri Gönderme Merkezlerinde alınan önlemler nelerdir? Bu merkezlerde kişisel temizliği sağlamak için temizlik ürünleri, maske, eldiven gibi kişisel koruyucu malzemeler dağıtılmış mıdır? Dağıtıldıysa ne kadar dağıtılmıştır?
10. Geri Gönderme Merkezlerinde düzenli olarak sıcak ve soğuk su akmakta mıdır?
11. Krona Virüs salgına karşı mülteci ve göçmenler yeterince bilgilendirilmiş midir? Bilgilendirildiyse hangi dillerde bilgilendirme yapılmıştır?
12. GSM’lerde günlük temizlik ve dezenfektan işlemi yapılmakta mıdır? Sosyal mesafe kuralı ne şekilde sağlanmaktadır?
13. GSM’lerinde karantina yerleri var mıdır? Varsa illere göre dağılımı ne şekildedir? Şuanda karantina altında olan mülteci ve göçmen sayısı kaçtır? Bunların yaş, cinsiyet ve uyrukları ne şekildedir?
14. Geri Gönderme Merkezlerinde çalışan personel sayısı kaçtır? Bunlardan kaç sağlık kaç idari personel, kaç kolluk kuvvetidir? Bu personellere Covit-19 testi yapılmış mıdır? Yapıldıysa test sonucu pozitif çıkan personel sayısı kaçtır?
15. GGM’lerde hastalık semptomlarıyla sağlık personellerine başvuran mülteci ve göçmenler var mıdır? Varsa tanı ve tedavisi için hangi çalışmalar yürütülmektedir?

16. Korona Virüs salgınında büyük risk grubu olan mülteci ve göçmenlere ilişkin acil eylem planı hazırlığınız var mıdır? Mülteci ve Göçmenler için de sosyal ve ekonomik paket açıklamayı düşünüyor musunuz? Bunun için ayrılan bir bütçe var mıdır?
17. Avrupa'dan mülteci ve göçmeler için bugüne kadar ne kadar fon alınmıştır? Alınan fonlar nerelere harcanmıştır? Salgın nedeniyle mülteci ve göçmenler için Türkiye gönderilen fon var mıdır? Varsa ne kadardır? Nerelere harcanmaktadır.
18. GGM'lerinde göçmenlere yaşadıkları savaş, şiddet, zulüm ve göç nedeniyle oluşan giderilmesinde, ayrıca salgının etkilerinin önlenmesi için psikososyal destek hizmeti verilmekte midir?
19. GGM'lerinde 0-1 aralığında kaç bebek bulunmaktadır?
20. GGM'lerinde 1- 5 aralığında kaç çocuk bulunmaktadır
21. GGM'lerinde 5-10 aralığında kaç çocuk bulunmaktadır
22. GGM'lerindeki çocukların korona salgını nedeniyle kapalı ortamda kalmalarının yaratacağı psikososyal sorunların önlenmesi için tedbirler alınmış mıdır? Alınmışsa bu tedbirler nelerdir?
23. Geri Gönderme Merkezlerinde güvenlik tehdit kodlu veya 'Yabancı Terörist Savaşçı' (YTS) olarak kodlu toplu kaç kişi vardır? Bu kişilerin yaş, cinsiyet ve uyrukları nedir?